

Bodø kommune

Kulturminnefaglig rapport for vernede bygg i Storgata i Bodø sentrum

Tilleggsrapport

Oktober- desember 2014

2014-11-28 Oppdragsnr.: 5145454

	19.12.2014	Kulturminnefaglig rapport - tillegg	Marianne Knutsen	Ole Magne Nøttveit	
Rev.	Dato:	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

1 Innledning

Bodø kommune har startet opp et prosjekt som har til hensikt å se nærmere på vern og bruk av bygninger og byrom langs deler av Storgata der fasadene er satt av til bevaring. Som del av denne prosessen har Norconsult på oppdrag fra Bodø kommune utarbeidet en rapport der det blir gitt en objektiv kulturminnefaglig vurdering av de aktuelle byggene, samt en beskrivelse og verdivurdering av området som helhet. De kulturhistoriske ressursenes verdi, utviklingspotensial og sårbarhet ble diskutert ut fra de enkelte byggenes objektsverdi og deres verdi som del av et bygningsmiljø.

Sammenstillingen av dette viste at det er få av de enkeltstående byggene som har en stor kulturhistorisk verdi i seg selv, men tilsammen utgjør de et verdifullt område som er viktig for Bodø sin identitet. Kvartalene som ligger innenfor studieområdet er også del av det større området preget av gjenreisningsarkitektur som Riksantikvaren vurderer har nasjonal kulturminneinteresse og er tatt med i deres NB! Register. Et av hovedinnspillene i rapporten til Bodø kommune er å se på muligheten for å endre vernestrategi ved å gå bort fra det gjeldende fasadevernet til å innarbeide hele det sentrale gjenreisningsområdet som en hensynssone i gjeldende kommuneplan.

Bodø kommune ønsket også gjennom dette arbeidet å få noen innspill til hvordan man kan tenke seg en utvikling av kvartalene innenfor studieområdet, med vern som et viktig kriterium. Denne tilleggsrapporten viser eksempler på noen prinsipper for hvordan man kan tenke seg en utvikling av kvartalene der man tar hensyn til byggenes estetiske og historiefortellende verdier og også ser på hvordan den opprinnelige planen for gjenreisningen av byen tenkte seg at kvartalsstrukturen skulle se ut og fungere. Tilleggsrapporten sier også noe mer om tiltak for å få gatemiljøet mer i tråd med opprinnelig estetikk.

2 Utvikling med hensyn til bevaring – noen muligheter

2.1 GATENE

Gjenreisningsarkitekturen i Storgata representerer en viktig del av Bodøs historie.

Området bør utvikles med tanke på å fremheve og rendyrke de kvalitetene arkitekturen og byplanen har. Bygningene slik de fremstår i dag har mange opprinnelige kvaliteter. Nyere elementer som baldakiner, skilting og paviljongbygg i gaten forstyrrer de enkle fasadene og gatebildet til gjenreisningsarkitekturen.

Det vil være en fordel å få fjerne dagens baldakiner og utbygg på fasadene i 1. etg og erstatte dem med noe som fremhever arkitekturen og som ikke ødelegger det rene horisontale preget i gaten.

De åpne butikkfasadene gir en god kvalitet til gatene som sentrale og urbane byrom. Takoverbyggene «lukker» fasadene og gjør dem mørke og mindre attraktive.

Tiltak bør være å utforme en estetikkveileder for gjenreisningsarkitekturen som blant annet kan si noe om fargevalg, overflatebehandling, materialvalg, prinsipp for etterisolering, prinsipp for skilting, konsept for enhetlig design for baldakiner.

Kilmaskjerming av gaten kan også organiseres som en designkonkurranse. Det viktigste er å få et enhetlig preg som ikke skjemmer arkitekturen, men som fremhever og understreker dens kvaliteter.

Figur 1. Eksempel på fargeplan. Håndkolorerte svartvitt fotos av eldre dato.

Figur 2. Eksempel på typisk fargepalett for gjenreisningsarkitekturen.

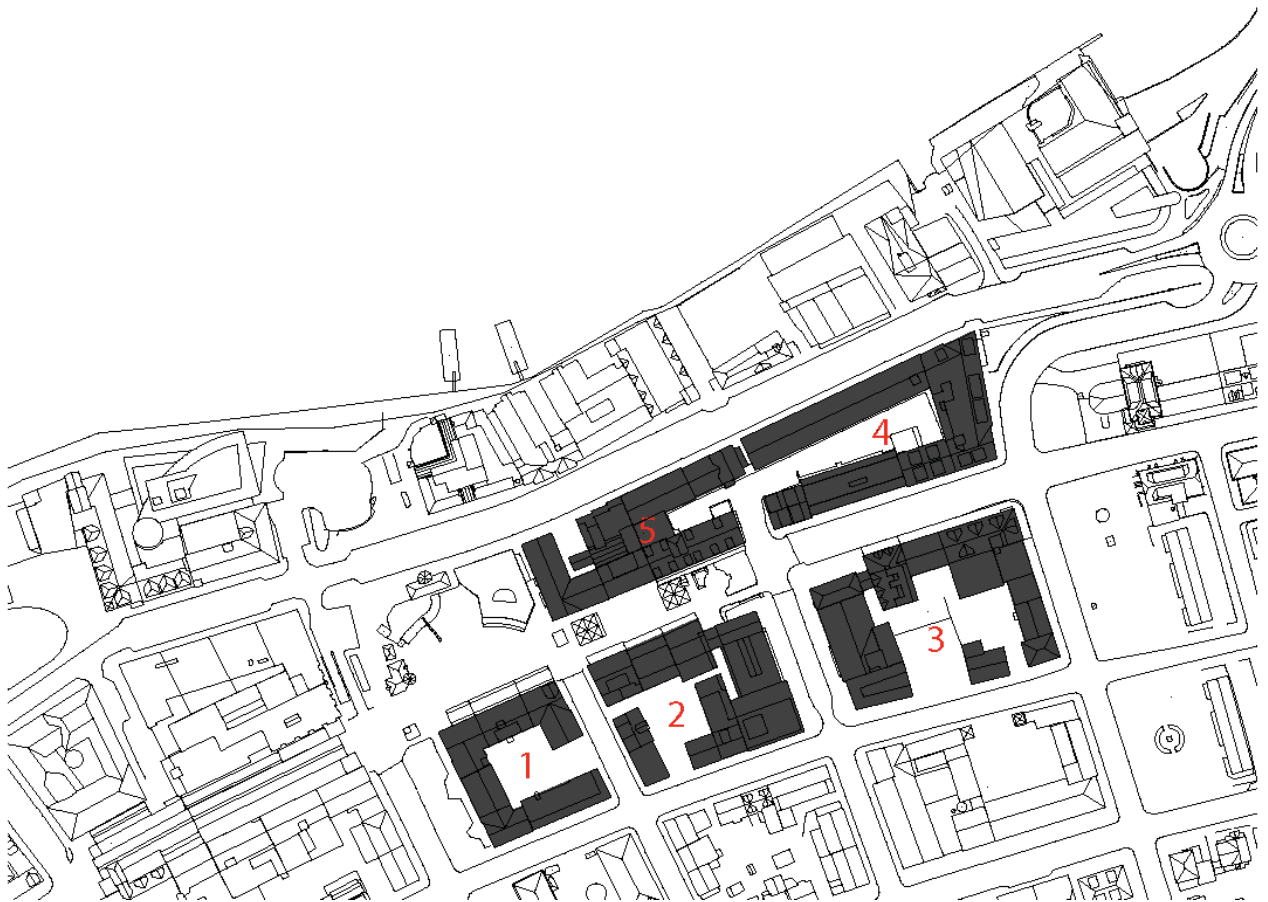

Figur 3. Illustrasjon fra rapporten «Utvikling av Bodø sentrum» av studentene K. Hylin og C. Åsenberg, 2014. Denne viser et eksempel på hvordan fasadene kommer bedre frem med en forenkling av utforming på baldakinene

2.2 KVARTALENE

Som vi ser på utsnittet fra reguleringsplanen til Brente Steders Regulering er kvartalene tenkt som åpne karreer, bortsett fra kvartal 1. som er helt lukket. Kvartal 4 og 5 er åpne ned mot Sjøgata. Dette er vel først og fremst å betrakte som en prinsippskisse, og ikke all bygging etter krigen fulgte prinsippene, men det er likevel interessant å se hvordan byplanleggeren tenkte seg utnyttelsen av kvartalene, med åpninger og forbindelser til hovedgatenettet.

Prinsipper for utvikling av bakgårdene

- Beholde åpninger og forbindelser til hovedgatenettet.
- La bakgårdene få bli en del av Bodø sentrum sitt offentlige byrom. Bakgårdene ligger skjermet og kan utnyttes klimatisk i forhold til dette.
- Etterkrigsarkitekturen må ikke bli underordnet ny arkitektur, men må få være autonom i sin kontekst og identitetsbærende i dette område.
- Byggehøyde på ny arkitektur må ikke være gå over mønehøyde på byggene i Storgata.
- Det er viktig å ivareta solforholdene i Storgata slik de er i dag.
- Tilføre arkitektur som representerer samtiden og som spiller på lag med eksisterende bebyggelse og kvartalsstruktur.

Bakgård kvartal 1: BYROM MED LEK OG KAFFE

Denne bakgården har mange opprinnelige fasader, som vender inn mot plassen.

I denne situasjonen vil det være tilrådelig å beholde gårdsrommet åpent. Ved å fjerne parkering og oppgradere gulvet er det muligheter til å få et skjermet byrom med tanke på vind.

Det kan for eksempel tilrettelegges for et lekeområde for barn. Plassen er relativt stor, slik at man kan tenke seg en serveringspaviljong på selve plassen.

Det er viktig at det som utarbeides her ikke kommer i konflikt med eksisterende fasader.

Bakgård kvartal 2: FORTETTING

Romslig areal, nivåforskjell, ingen av fasadene har kulturhistorisk verdi.

Det er mulig å fortette med bygg mot Dronningensgate. Ved en fortetting vil det være fint å beholde åpning inn til plassen fra Dronningensgate som vist på reguleringsplan «brente steders regulering»

Etasjehøyde og volum må vurderes nøye i forhold til solforhold i storgata, det er vesentlig å ikke bygge for høyt.

Bakgårdsrommet kan transformeres til en park/hage som har en offentlig kvalitet.

Bakgård kvartal 3: UNGDOM

Denne bakgården er romslig og har i dag ulike nivåer. Det er mulig å fortette med bygg mot Dronningensgate.

Slik denne bakgården fungerer i dag, viser den hvor luftig det kan være i en bakgård når man hever bygulvet en etasje opp. Her kan man fortsette dette konseptet med parkering under bakken.

Det store arealet kan utnyttes på flere måter. Det kan etableres et tilbud for ungdom med skaterampe og andre aktiviteter. Her er det også mulig å bygge noe på plassen som kan inneholde tilbud til unge.

Bakgård kvartal 4: NÆRINGSVIRKSOMHET (INNGLASSING)

Denne bakgården er en smal tarm med dårlige solforhold store deler av året.

Her kan man vurdere å gjøre et tilsvarende grep som er gjort i Storgata ved Kochs kjøpesenter med å bygge inn gården med et glassbygg.

Dersom man velger å gjøre dette vil det være viktig å la fasaden på Storgata 15 som vender mot dette gårdsrommet være uberørt.

Kvartal 5

NÆRING

Bakgård A

Kan utvikles etter samme prinsipp som bakgård i kvartal 4.

BAKGÅRD

Bakgård B

Anbefales å beholdes som et åpent byrom mot Sjøgata.

Kan tåle et innfillbygg på 2 etasjer. Et lavt byggeri her kan forsterke bakgårdsrommet som i dag nyttes av kunstforeningen i Bodø.

